

Kjære Statsråd

Kjære alle sammen

Dagen i dag

En dag for historiebøkene

I det minste for vår egen historiebok

Men kanskje også

en nasjonal begivenhet

En begivenhet

man også ser til fra utlandet

Ukom er

en ny organisasjon

men ikke historieløs

Vi fortsetter å trække opp

stien

som andre har begynt på

Vi står på hverandres skuldre

Noen må takkes

Mange av dere er her i dag.

Tusen takk for

Utrettelig

Langvarig

Innsats

For å gjøre Ukom

Til en realitet

En som ikke er her i dag

Må jeg få takke spesielt:

Jannicke Mellin-Olsen

En Ildsjel

innen internasjonalt anestesilegemiljø

Og pasientsikkerhet

Hun er

typisk,

i Beirut i dag

Til tross for

at hun selv er rammet

Av alvorlig kreftsykdom

Jannicke hilser til oss.

Å stå her nå

Et stort øyeblikk

For meg personlig

For alle i Ukom

For de som har gått foran

Og forhåpentligvis

For hele den norske helse- og omsorgstjenesten

Kan 20 personer gjøre en forskjell?

Oppnå endring i et stort system

En hel helse og omsorgstjeneste?

For snart et år siden

Startet rekrutteringen

Med en bekymring:

Vil vi klare å rekruttere inn personer

med rett kompetanse

og perspektiv

Og jeg må si

Mine egne bekymringer er gjort til skamme

For et superlag vi har fått med oss!

Kompetansen,

perspektivene,

tverrfagligheten

energien

Ja klarer ikke denne gjengen det,

Hvem kan da klare det?

"People make change"

Dette var mottoet for en stor internasjonal pasientsikkerhetskonferanse i Glasgow denne våren

Å gjøre en forskjell handler om

Å stille seg foran i en bevegelse

Mobilisere andre til innsats

Til endring og forbedring

Og

Mennesker kan gjøre en forskjell

Organisasjoner kan gjøre en forskjell

Språk kan gjøre en forskjell

Historier kan gjøre en forskjell

Vi lever i narrativenes tidsalder

Enkelkelt-historienes kraft

Kan være større

enn tunge

og støvete fakta-rapporter

I kampen om oppmerksomhet

I en postfaktuell tid.

Og i dette bildet:

Hvordan kan Ukom bidra?

Skape refleksjon,

Endring

Forbedring

Gjennom de viktige historiene!

Gjennom nysgjerrighet!

Felles undring

Sammen med de berørte

I åpenhet

fordomsfrihet

Uten bevæpningen med harde virkemidler.

Uten vår egen agenda

Uavhengig

Men ikke i et lukket rom

Med uavhengig

i et åpent landskap.

Ukom handler om en reise

En reise som er påbegynt av andre

En reise som vi nå skal fortsette

For meg er dette også

en personlig reise

I et helsevesen

fra begynnelsen av 80-tallet

Møte med enkeltmennesker

Enkeltskjebner

Episoder som har brent seg fast i minnet

Hos meg

Hos pasienter

Hos pårørende

Det meste er gode historier

Om det som har gått godt

Men også vonde minner

Om avmakt

Om beslutninger

På sviktende grunnlag

Om det som gikk galt

Jeg kunne fortalt mye

om mine møter

Om den lille familien

som mistet et barn i krybbedød

Om det nagende spørsmålet

Kunne vi håndtert familien bedre?

Gjort det bunnløst vanskelige litt lettere

Eller den dyktige kollegaen jeg mistet

som ikke forutså

at det betente håndleddet

skulle utvikle seg til en dødelig infeksjon

Om firebarnsfamilien jeg fikk i fanget

Etter at mor tok livet sitt

under en permisjon

Og som fastlege

ble stående alene

Fordi psykiatrien ikke kunne bistå

Fordi det var så vanskelig for de ansatte

Eller om den eldre mannen
jeg ikke la inn på sykehus
Og som fikk hjertestans
og døde hjemme samme kveld
Om sønnene som kastet seg over meg
Fordi han opplevde
At jeg hadde drept faren deres.

Alt kan repareres
I alle fall til en viss grad
Gjennom møter
Og ord
Gjennom å stå sammen
Ubevæpnet
I et åpent landskap
Der
Kan vi reparere
Selv forholdet til en familie som opplever
At legen
har drept faren deres

Gjennom det lille
Framtrer det store
Gjennom enkelthistoriene
Framtrer mønstrene
Og sammenhengene

Det i disse enkelthistoriene,
disse mønstrene,
disse sammenhengene
Ukom skal forstå

Ukom skal formulere

Ukom skal formidle

Historier, sammenhenger og mønstre

Som kan føre til endring og forbedring

Forbedring av andre møter

Forbedring strukturer

Forbedring av rammebetingelser

For den helse og omsorgstjenesten

Vi alle er så glad i

Kanskje en dag som dette er dagen for en null-visjon?

Og denne null-visjonen må være:

At ingen blir stående alene med det vonde.

At alle

som rammes

av alvorlige uønskede hendelser

i helse og omsorgstjenesten

Blir tatt vare på

Av tjenesten selv.

Alle de rammede

Pasienter

Pårørende

Helsepersonell

Støttepersonell

Ledere på alle nivå

For det er tjenesten selv

som må klare denne jobben

Det må bli en naturlig del

av helsehjelpen

Når det går godt

Og

Når noe går galt

Hva blir så

Ukom sitt bidrag

Ukom skal gå foran

Ukom skal gå i dypet

Ukom skal dele på tvers

Men

det er tjenesten selv

som må gjøre jobben.

Det norske helsesystemet er godt

Bygger på gode verdier

Likhet

Fundamentale rettigheter

Beste praksis

Men også det gode må voktes

Kanskje særlig det gode!

For selv et system

bygget på gode intensjoner

Bemannet med mennesker

med de beste intensjoner

Kan feile

Det kan oppstå fartsblindhet

Man kan miste sine egne verdier

av syne

Skal Ukom lykkes
med sitt oppdrag
Må andre lykkes
med sine oppdrag

Direktoratet
med sine faglige retningslinjer
At disse trekker praksisfeltet
i rett retning

Tilsynet
med sitt oppdrag
At dette hegner om
den enkeltes rettigheter
Og forsvarlighetens grenser.

Vi glemmer ofte
hvor takknemlige vi bør være
For det norske helse- og velferdssystemet.

Selv om
vi fortsatt har en lang vei å gå
Helsetjenesten i Norge
er trygg
Står seg
I et internasjonalt perspektiv

I et globalt perspektiv
Er dødsfall
grunnet svikt i helsehjelp
På høyde med
AIDS, Tuberkulose og Malaria

Tre faktorer

veier hver for seg like tungt:

Svikt i diagnostikk

Feil behandling

Og, kanskje overraskende

Jukse-behandling

Kjeltringer

som skor seg på å

Tilby tester og behandlinger

Som ikke virker

Som skader

Og vi er ikke forskånet

I Norge

Innenfor og utenfor

Det etablerte helsesystemet

For helsevesenet blir

mer og mer internasjonalt

Legemidler

Utstyr

Implantater

IKT-systemer

Personell

Ukom må forstå dette bildet

Tilsynsmyndigheter og politi

må også forstå dette bildet

Og være på vakt mot jukse-makerne,

også de internasjonale aktørene

Det er mye profitt i helse.

Diagnoseglidning

Kodejuks,

falske helsepersonell,

falske medisiner

uvirksomt utstyr

Alt dette finnes,

også i Norge

Vi må ikke sove

Mitt ønske er

at tilsynsmyndigheter og Politi

i større grad interesserer seg

for disse juksemerke

Og nettverkene bak

Og at tilsynsmyndigheter og politi

i mindre grad interesserer seg for hendelser

Der enkelte helsepersonell

Som går på jobb

om morgenen

for å gjøre en god jobb

for pasientene sine

Og som

helt uforvarende

Ender opp

som den som står nærmest pasienten

Når noe går

Fryktelig galt i behandlingen

Tjenesten selv

må ta eierskapet

Til disse vonde hendelsene

Utvikle

et språk

En kultur

En kompetanse

Ukom kan bidra her

Det hjelper ingen

At vi bedømmer disse hendelsene

I en juridisk ramme

Det fører bare til

mindre åpenhet

Høyere skuldre

Skam

Og mindre læring på tvers

For:

Som man sier det i Danmark:

"Det kunne vært meg"

For at Ukom skal lykkes

med sitt oppdrag

Og helsetjenesten med sitt!

Må åpenheten

om det som kan gå galt bli større

Skuldrene bli lavere

Nysgjerrigheten mer levende

Viljen til å dele større

Støtten til de som rammes

bedre.

Nå står vi altså her.

Ukom skal i gang

med sitt viktige arbeid

Noen har ivret for dette lenge

Andre har vært skeptiske

De fleste kanskje avventende

Lurer på

Hva er nå dette for noe?

I tidligere tider

Holdt de kongelige hoff

seg med en hoffnarr

En skikkelse

som kunne spørre

der ingen andre våget

som kunne tale

makta imot

sette spørsmålstegn

ved de etablerte sannheter

Kanskje er det det

vi skal være?

Helse og omsorgstjenestens hoffnarr?

Gi oss litt tid

Men ikke for lang tid

Gi oss rom

Til å utøve vår rolle

For ingen

Ingen

Kan klare noe som helst

alene

Heller ikke Ukom

For den ene dagen er vi hjelpere,

den neste dagen selv hjelpeløse

eller fortvilte pårørende

Takk!